

**Завдання I-го туру
Всеукраїнської олімпіади з біології
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара
для професійної орієнтації вступників
на основі повної загальної середньої освіти у 2021 р.**

Максимальна кількість балів -100.

Рівень I.

*Тестові завдання із однією вірною відповіддю, яка оцінюється в 1 бал
Максимальна кількість балів за I рівень – 20 балів*

- 1. Яким терміном позначаються зміни в будові, поведінці або процесах життєдіяльності організмів, які виникли як результат пристосування до умов існування?**
 - А. боротьба за існування
 - Б. природний добір
 - В. штучний добір
 - Г. адаптації
- 2. Який фермент слини знешкоджує мікроорганізми?**
 - А. муцин
 - Б. амілаза
 - В. мальтаза
 - Г. лізоцим
- 3. До речовин, розчинених у клітинному соці рослин НЕ відносяться:**
 - А. непластидні пігменти
 - Б. солі, цукри, органічні кислоти
 - В. асиміляційний крохмаль
 - Г. глікозиди, алкалоїди, таніни
- 4. Мікрофіламенти складаються з:**
 - А. актину
 - Б. десміну
 - В. тубуліну
 - Г. білків нейрофіламентів
- 5. У лабораторних умовах вивчали активність ферментів. Активність яких з ферментів буде максимальною, якщо $pH = 7,7 - 7,8$:**
 - А. пепсин
 - Б. трипсин
 - В. лужна фосфатаза
 - Г. аргіназа

6. У яких рослин в життєвому циклі домінує статеве покоління?

- А. улотрикс, річія, плаун
- Б. пирій, хвощ, сфагнум
- В. сфагнум, маршанція, зозулин льон
- Г. плаун, маршанція, хвощ

7. Яка з кісток не відноситься до мозкового відділу черепа людини?

- А. решітчаста.
- Б. лобова
- В. тім'яна
- Г. вилична

8. Подружжя має резус-позитивну групу крові. Відомо також, що вони гетерозиготні за цією ознакою. Які групи крові (за резус-фактором) можуть мати їх діти?

- А. резус-позитивну
- Б. резус-негативну
- В. резус-позитивну та резус-негативну
- Г. немає правильної відповіді

9. Скільки камер має серце жаби?

- А. одну
- Б. дві
- В. три
- Г. чотири

10. Кишквопорожнинні мають симетрію:

- А. білатеральну
- Б. ковзну
- В. трансляційну
- Г. радіальну

11. В організмі внаслідок трансформації виникла популяція ракових клітин. Які клітини крові виявлять та почнуть атакувати клітини, що відхилилися від нормального розвитку?

- А. Т-хелпери
- Б. Т-кілери
- В. Т-супресори
- Г. В-лімфоцити

12. У водоростей якого відділу відсутнє чітко оформлене ядро?

- А. зелені
- Б. діатомові
- В. синьо-зелені
- Г. червоні

13. Які процеси НЕ потребують участі АТФ?

- А. реакції фосфорилювання
- Б. реакції гідролізу
- В. реакції синтезу
- Г. активний транспорт

14. В нуклеїнових кислотах мономерні залишки зв'язані між собою:

- А. фосфоефірним зв'язком
- Б. N-глікозидним зв'язком
- В. пептидним зв'язком
- Г. фосфодіефірним зв'язком

15. Ростові рухи органів рослин у відповідь на подразник, що має певну спрямованість, називаються:

- А. нутації
- Б. тропізми
- В. настії
- Г. гутації

16. Яку порожнину тіла мають кільчасті черви?

- А. первинну
- Б. вторинну
- В. третинну
- Г. четвертинну

17. Від жорсткого ультрафіолетового випромінювання живі організми захищають:

- А. водяні пари
- Б. азот
- В. озоновий шар
- Г. хмари

18. Серед метаморфозованих органів знайдіть такі, що є видозміною кореня:

- А. бульба картоплі, коренеплід буряка
- Б. коренеплід моркви, гаусторії омели
- В. кореневище півників, бульбокорені жоржини
- Г. бульбоцибулина гладіолуса, кореневище пирію

19. Водяний гриб – факультативний паразит, який у нормальних умовах мешкає як сапрофіт на трупах водних тварин, але здатний переходити на паразитарний тип харчування:

- А. мукор
- Б. аспергіл
- В. фітофтора
- Г. сапролегнія

20 . Бактеріофаги - це:

- А. бактерії, які паразитують в організмі людини
- Б. віруси, які паразитують в бактеріях
- В. бактерії, які паразитують у рослинах;
- Г. бактерії, які паразитують в організмі тварин

Рівень II.

Тестові завдання на встановлення відповідності, одна правильна відповідь оцінюється в 2 бала

Максимальна кількість балів за рівень I – 80 балів

21. Установіть відповідність між захворюванням (1-4) та збудником (А-Д):

1 дифтерія	А вірус
2 гепатит	Б віроїд
3 веретеноподібності бульб картоплі	В бактерія
4 куру	Г пріон
	Д гриб

22. Установіть відповідність між продуктом (1-4) та бактерією, яка лежить в основі отримання даного продукту (А-Д):

1 пиво	А стрептокок
2 йогурт	Б кишкова паличка
3 генно-інженерний інсулін	В дріжджі
4 пеніцилін	Г гриб
	Д стафілокок

23. Установіть відповідність між термінами (1-4) та визначеннями (А-Д):

1 оогенез	А Процес утворення чоловічих статевих клітин
2 сперматогенез	Б Процеси формування зачатків органів та їхня подальша диференціація
3 онтогенез	В Процес розвитку організмів від їхнього зародження до смерті
4 органогенез	Г Процес утворення жіночих статевих клітин
	Д Сукупність процесів, що забезпечують формування тканин

24. Установіть відповідність між представниками (1-4) та систематичними групами організмів (А-Д):

1 скорпіон	А ракоподібні
2 лангуст	Б комахи
3 дозорець-імператор	В молюски
4 тридактна велетенська	Г павукоподібні
	Д кільчасті черви

25. Установіть відповідність між видом добору (1–4) та його сутністю (А–Д):

1 рушійний	А Викликає зсув норми реакції і приводить до виникнення нових адаптацій, діє під час пристосування популяції до нового середовища
2 стабілізувальний	Б Сприяє формуванню двох і більше різних норм реакції та діє проти особин із середнім і проміжним проявом ознаки
3 дизруптивний	В Призводить до руйнування корелятивних зв'язків організму внаслідок інтенсивного добору в якомусь певному напрямку
4 штучний	Г Спрямований на збереження середніх варіантів ознаки і закріплення тієї норми реакції, що виявилася оптимальною для конкретних умов існування виду
	Д Добір рослин, тварин і мікроорганізмів за цінними для людини ознаками

26. Установіть відповідність між клітинними органелами та функціями, які вони виконують:

1 вакуоля з клітинним соком	А утворення асиміляційного крохмалю
2 хлоропласт	Б приваблювання комах-запилювачів
3 хромопласт	В накопичення запасних поживних речовин
4 лейкопласт	Г забезпечення тургору клітини і накопичення водорозчинних сполук
	Д утворення секреторних пухирців

27. Установіть відповідність між назвами структур квітки та їхніми функціями.

1	тичинка	А	приваблює запилювачів, захищає
2	маточка	Б	утворює пилок
3	насінний зачаток	В	після запліднення перетворюється на насінина
4	віночок	Г	після запліднення перетворюється на плід
		Д	несе всі частини квітки

28. Встановіть відповідність між клітинною структурою (1-4) та процесом (А - Д), який у ній відбувається

1	темнові реакції фотосинтезу	А	цитоплазма
2	гліколіз	Б	stroma хлоропластів
3	світлові реакції фотосинтезу	В	мембрани тилакоїдів хлоропластів
4	аеробний етап енергетичного обміну	Г	stroma хлоропластів, мітохондрії
		Д	мітохондрії

29. Установіть відповідність між спадковими хворобами людини (1-4) та видами мутацій, які їх викликають (А – Д)

1	синдром Дауна	А	генна мутація – заміна нуклеотида в 11-й хромосомі
2	серпоподібноклітинна анемія	Б	делеція короткого плеча 5-ї хромосоми
3	синдром Шерешевського-Тернера	В	трисомія за 21-ю хромосомою
4	синдром котячого крику	Г	моносомія за Х-хромосомою
		Д	поліплоїдія

30. Увiдповiднiть назву речовини (1-4) та клас бiологiчних молекул (А-Д)

1 глiцин	А бiлки
2 галактоза	Б аmінокислоти
3 ланолiн	В нуклеотиди
4 альбумiн	Г вуглеводи
	Д лiпiди